

Spurningur frá FKF

Í hvønn mun hefur ein kommunustýrslimur rætt til at fara úr arbeiði (ikki avspáking) í privatari fyrirtøku, fyri at kunna luttaka samb. KS §9 eftir umbøn frá kommunustýrinum. Víst verður eisini til KS §7.

Sum sæst á spurninginum,

- arbeiðir viðkomandi í privatari fyrirtøku
- skal vegna kommunustýrið vera burturstaddur í arbeiðstíð
- hefur fingið at vita at hann kann skifta vakt við annan, sum hann ikki hefur áhuga fyri, tí hann fær samsýning frá kommununi fyri dagin/dagarnar hann vildi verið burtur.

Svar frá Advokatskrivstovuni

Sum tit vísa á, so er rætturin til fríloyvi hjá kommunustýrslimum, sum eru løntakarar, reguleraður í § 7 í kommunustýrslógini. Sambært hesi grein hefur kommunustýrslimur rætt til fríloyvi í tann mun, hann skal luttaka á fundum o.ø., sum nevnt er í § 9, stk. 1, nr. 1-4 (tað er somu viðurskifti, sum samsýning kann verða latin fyri). Hetta er galdandi fyri privat og alment sett.

Sambært § 7, stk. 1 mugu avgerandi fyrilit til arbeiðið hjá viðkomandi løntakara ikki tala ímóti at veita fríloyvi.

Nú síggi eg ikki ítøkiligari fyrispurningin, sum tit hava fingið, men bara tykkara endurgeving. Við stóði í hesum skal verða viðmerkt, at púra greiða meginreglan er, at kommunustýrslimir hava eina verndarreglu í § 7, stk. 1, ið gevur teimum rætt til fríloyvi. Tað má sostatt vera arbeiðsgevarin, sum skal grundgeva fyri, at møgulig avgerandi fyrilit til arbeiði hansara tala ímóti, at fríloyvi kann verða givið. Ongar serligar viðmerkingar eru um, nær tann stóðan kann hugsast, at fyrilitið til arbeiðið talar ímóti, at loyvi yvirhøvur kann verða givið.

Eg havi kannað dómspraksis og finni ongan dóm um júst hesi viðurskifti, og við teimum kanningum, sum eg higartil havi gjørt, finni eg heldur ongar fyrisitingarligar avgerðir frá t.d. danska innanríkismálaráðnum um sama. Hetta má tí svarast/loysast eftir ítøkiligari meting við stóði í § 7 og teim viðurskiftum, sum máttu talað fyri, at arbeiðsgevarin sýtir fyri at geva fríloyvi.

Sambært viðmerkingunum til § 7 er tó greitt, at rætturin til fríloyvi ikki merkir ein rættur til at fáa frí frá arbeiði við løn. Vanliga mannagongdin eisini, at arbeiðsgevari trekkir viðkomandi í løn í tann mun, hann er fráverandi frá arbeiðinum í sambandi við kommunalt arbeiði. Tó er einki í vegin fyri, at viðkomandi kommunustýrslimur hefur avtalu við arbeiðsgevara sín um, at hann t.d. ikki verður trektur í løn móti at arbeiða aðrar tíðir ella við at gera aðra avtalu. Hetta er sum so eitt mál millum viðkomandi arbeiðstakara og arbeiðsgevara.

Tað, sum í hesum máli er viðkomandi at kann er, hvørt ein arbeiðsgevari kann krevja, at ein kommunustýrslimur, sum sambært § 7 hefur rætt til fríloyvi, einans fær hetta fríloyvi, um hann arbeiðir meir aðrar tíðir/tekur vaktir fyri annan persón, sum t.d. avloysir, tá viðkomandi kommunustýrslimur ikki fær røkt borgarliga starvið vegna kommunustýrisarbeiði.

Eg meti, at arbeiðsgevarin sum greið meginregla ikki kann seta sum treyt fyri fríloyvi, at viðkomandi arbeiðir eyka aðrar tíðir ella býtir um vaktir við annan arbeiðstakara. Niðanfyrir skal eg grundgeva nærri fyri hesum.

Skal rætturin til fríloyvi verða ein veruligur fríloyvisrættur, har arbeiðsgevarin sambært viðmerkingunum kann velja at trekkja viðkomandi í løn, men so heldur ikki meira enn tað, so meti eg ikki, at tað er í samsvar við lógina, um arbeiðsgevarin krevur, at viðkomandi arbeiðstakari – fyri at fáa fríloyvi – skal arbeiða eyka vaktir, býta um við ein annan ella líknandi. Tá vildi støðan blivið hon, at viðkomandi kommunustýrslimur ikki fekk rætt til fríloyvi í orðsins rætta týðningi, men meira at hann fekk loyvi til at býta um arbeiðstíðir við ein annan. Hetta er ikki tað, sum lógin leggur upp til, tó at lógin ikki forar fyri, at arbeiðstakarinn og arbeiðsgevarin kunnu velja at semjast um slíka avtalu.

Avgerandi fyri fríloyvisrættin eftir § 7 er, at talan er um virksesemi, sum er nevnt í § 9, stk. 1, nr. 1-4, tað vil siga, vanligir kommunustýrisfundir, nevndarfundir, aðrir fundir, sum hava týðning/samband við starvið sum kommunalt valdur limur, skeið, sum kommunustýrið hevur góðkent ella annað virksesemi eftir umbøn frá kommunustýri ella fastari nevnd. Til hetta er at viðmerkja, at rætturin til fríloyvi í Føroyum er nakað víðari enn samsvarandi rætturin í Danmark sambært § 16 b í donsku kommunustýrslógini. Hetta talar eisini fyri, at ein arbeiðsgevari skal vera rættuliga varin við at seta treytir fyri fríloyvisrættinum, tí eru hesar treytir annað og meira enn tað, at viðkomandi verður trektur í løn fyri ta tíð, hann er burtur, so vil hetta lætt/skjótt koma í stríð við § 7, stk. 1 í kommunustýrslógini.

Eg havi ikki ítøkiligar upplýsingar um, hvat slag av virksesemi talan er um í hesum máli, men er t.d. talan um fund, sum kommunustýrið ynskir, at viðkomandi kommunustýrslimur tekur lut í, ella sum nevnd ynskir, at hann tekur lut í (t.d. fund við landsstovn, almennan myndugleika, interkommunalan stovn ella líknandi, har tað er viðkomandi ella neyðugt hjá kommununi at verða umboðað), so eri eg ikki í iva um, at talan er um viðurskifti, sum eru fevnd av § 9, stk. 1, nr. 1-4 og harvið av fríloyvisrættinum sambært § 7.

Eg kann útgreina omanfyri nevndu viðmerkingar meira, ynskja tit hetta, eins og eg eisini kann gera meira ítøkiligar viðmerkingar til málið, um tit senda mær upplýsingar um, hvat viðkomandi kommunustýrslimur skal hava frí til, og hvørji krøvini frá arbeiðsgevaranum. Hinvegin er spurningurin, um omanfyri nevndu viðmerkingar ikki eru nøktandi, í hvussu so er soleiðis, at viðkomandi kommunustýrslimur/FKF kann venda sær til arbeiðsgevaran hjá viðkomandi kommunustýrslimi við fráboðan um, at tað ikki er í samsvar við kommunustýrslógina og lógartryggjaða fríloyvisrættin har, um kravt verður av arbeiðstakarinum, at hann skal taka vaktir aðrar tíðir fyri at fáa fríloyvi fyri at røkja kommunalt arbeiði. Kunnu arbeiðstakarinn og arbeiðsgevarin ikki semjast um, hvussu hetta praksis skal verða loyst, hevur arbeiðsgevarin ikki annan møguleika enn at trekkja viðkomandi í løn fyri tíðina, viðkomandi kommunustýrslimur er burtur frá arbeiði (uttan so, at talan er um slíkt serligt føri, at viðkomandi als ikki kann fáa frí, tí avgerandi fyrilit til arbeiði hansara tala ímóti).

Ein annar spurningur er so, hvør støðan er hjá viðkomandi kommunustýrslimi, um hann verður trektur í løn. Tá vil í fyrri lagi verða so, at hann hevur rætt til ta samsýning, sum kommunustýrið í sínari kommunustýrisskipan hevur ásett fyri fundir v.m. er hædd tikin fyri hesum í kommunustýrisskipanini ber eisini til at fáa endurgjald fyri mista arbeiðsinntøku eftir reglunum í § 4, stk. 2 í kunngerð nr. 14 frá 15. mars 2006 um samsýning v.m. sambært kommunustýrslógini. Tann upphæddin er avmarkað til í mesta lagi kr. 1.500,00 fyri hvønn dagin.